

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 8 lutego 2007 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 25 stycznia 2007 r. ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 2 w zdaniu wstępnym po wyrazach "w art. 6" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b i dodaje się lit. a w brzmieniu:
"a) po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:
"11a) pierwsza forma opieki zastępczej nad dzieckiem – całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub rodzinę zastępczą, w której dziecko zostało umieszczone po raz pierwszy;"
- 2) w art. 1 w pkt 2, pkt 15 otrzymuje brzmienie:
"15) średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej – kwotę rocznych kosztów działalności domu lub całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej wynikającą z utrzymania mieszkańców lub dzieci, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych, wydatków bieżących na remonty i zakupy związane z realizacją programu naprawczego, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu lub placówce;"
- 3) w art. 1 w pkt 10 w lit. a, w pkt 3a po wyrazach "placówek opiekuńczo-wychowawczych" dodaje się wyrazy ", z wyłączeniem placówek typu rodzinnego";

- 4) w art. 1 w pkt 14, w art. 56a ust. 1 otrzymuje brzmienie:
"1. Dom pomocy społecznej może być prowadzony łącznie dla:
1) osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych;
2) osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie;
3) osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych fizycznie;
4) osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.";
- 5) w art. 1 w pkt 18 w zdaniu wstępnym po wyrazach "w art. 61" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit. b w brzmieniu:
"b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
"3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 2a, z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.";
- 6) w art. 1 w pkt 19 w zdaniu wstępnym po wyrazach "w art. 62" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit. b w brzmieniu:
"b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
"3. Opłaty, o których mowa w ust. 2, przeznacza się na utrzymanie domu pomocy społecznej.";
- 7) w art. 1 po pkt 19 dodaje się pkt 19a w brzmieniu:
"19a) art. 66 otrzymuje brzmienie:
"Art. 66. Rada gminy może określić, w drodze uchwały, dla osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, korzystniejsze warunki ustalania opłat za pobyt w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym, częściowego lub całkowitego zwolnienia z tych opłat, zwrotu należności za okres nieobecności osoby w domu.";
- 8) w art. 1 w pkt 21, ust. 5a otrzymuje brzmienie:
"5a. Placówki mieszczące się w budynkach wpisanych do rejestru zabytków są obowiązane spełnić warunki, o których mowa w ust. 4 i 5, w zakresie, w jakim

nie narusza to przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875).";

9) w art. 1 w pkt 29 po lit. a dodaje się lit. ... w brzmieniu:

"...) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Środki uzyskane z tytułu zwrotu wydatków, o których mowa w ust. 2, przeznacza się na utrzymanie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.";

10) w art. 1 w pkt 37 w lit. a, ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych;
- 2) ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna;
- 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków:
 - a) pedagogika,
 - b) pedagogika specjalna,
 - c) politologia,
 - d) polityka społeczna,
 - e) psychologia,
 - f) socjologia,
 - g) nauki o rodzinie.";

11) w art. 1 w pkt 38, w ust. 3a skreśla się wyrazy "w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki,".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Przyjęte przez Senat poprawki do ustawy z dnia 25 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej mają charakter głównie uzupełniający i doprecyzowujący uregulowania przyjęte przez Sejm. W pewnym zakresie jednak Senat uznał za zasadne wniesienie poprawek o merytorycznym charakterze, nie zmieniających jednak istoty uregulowania. Należy do nich poprawka nr 2, rozszerzająca definicję średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Oprócz kosztów inwestycyjnych, Senat wyłącza także z kosztów utrzymania domu, wydatki bieżące na remonty i zakupy związane z realizacją programu naprawczego. Pozyskane jednorazowo przez dom pomocy społecznej (placówkę) środki na ten cel zawyżają faktyczny średni koszt utrzymania mieszkańca, co ogranicza liczbę osób kierowanych do domów pomocy społecznej przez gminy, stanowiąc w praktyce ograniczenie dostępu do tej formy korzystania z pomocy społecznej. Jednocześnie precyzyjniej określono w poprawce wskazanie rzeczywistych kosztów funkcjonowania domu, w sytuacji, w której zmienia się liczba jego mieszkańców w trakcie trwania roku. W konsekwencji poprawka ta urealnia koszty pobytu w domach pomocy społecznej i całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Poprawka nr 3 wyłącza placówki typu rodzinnego z obowiązku uzyskiwania zezwolenia na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, udzielanego przez wojewodę. Senat uznał, że wprowadzone ustawą z dnia 25 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, rozszerzenie zadań wojewody o wydawanie i cofanie zezwoleń (lub zezwoleń warunkowych) na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w stosunku do placówek typu rodzinnego, ze względu na ich szczególny charakter, idzie zbyt daleko. Senat uważa za wystarczające w stosunku do tych placówek, tzw. rodzinnych domów dziecka, obowiązek rejestracji oraz podleganie nadzorowi wojewody.

Poprawki nr 6 i 9 jednoznacznie określają przeznaczenie środków - wnoszonych opłat za pobyt w domu pomocy społecznej (poprawka nr 6) oraz środków uzyskanych z tytułu wydatków ponoszonych przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem go do placówki opiekuńczo-wychowawczej (poprawka nr 9). Senat przyjmując te poprawki, zmierzał do zapewnienia przeznaczenia otrzymanych środków

wyłącznie na utrzymanie mieszkańców domów pomocy społecznej i placówek, nie zaś inne cele, co zdarza się w nierzadko praktyce.

Z innych poprawek istotnych dla funkcjonowania pomocy społecznej trzeba wymienić poprawkę nr 8. Dookreśla ona jakie warunki, dotyczące budynku i jego pomieszczeń, ma spełnić placówka całodobowej opieki dla osób niepełnosprawnych, zajmująca budynek wpisany do rejestru zabytków. Przepis art. 68 ust. 5a ustawy z dnia 25 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej nie pozwala na jasne zrekonstruowanie normy prawnej. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) jednoznacznie określa standardy, które muszą spełniać placówki zapewniające całodobową opiekę niepełnosprawnym, zaś ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 249, poz. 1831) ustanowiła termin dostosowania placówek do tych standardów, do dnia 31 grudnia 2010 r. Redakcja art. 68 ust. 5a ustawy z dnia 25 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej budzi zastrzeżenia, gdyż niejasne jest jaka ma być relacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do ustawy z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Wyłączenie obowiązku spełnienia warunków zawartych w art. 68 w ust. 4 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przez placówki znajdujące się w obiektach zabytkowych, powinno podlegać ograniczeniom jedynie w niezbędnym zakresie określonym przepisami dotyczącymi zagospodarowania zabytków, prowadzenia badań, prac i robót oraz podejmowania innych działań przy zabytkach (por. rozdział 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Usprawnieniu stosowania uregulowań ustawy w praktyce służą ponadto poprawki nr 1, 5 i 7. Poprawka nr 1 wprowadza definicję *pierwszej formy opieki zastępczej nad dzieckiem*, które to pojęcie, niedookreślone, jest zawarte w art. 86a ustawy z dnia 25 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej. Uzupełnienia zawarte w poprawce nr 5 i 7 stanowią konsekwencje wprowadzenia przez Sejm możliwości ponoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej przez inną osobę niż bliski krewny (art. 61 ust. 2a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) i dotyczą sytuacji niewywiązywania się przez nią z przyjętego zobowiązania.

Kierując się troską o zagwarantowanie możliwości funkcjonowania instytucji pomocy społecznej także w przyszłości, Senat przyjął poprawkę nr 10, która dotyczy kadry pracowników socjalnych. W bieżącym roku akademickim rozpoczęto zmiany w systemie ich kształcenia, wprowadzając kierunek studiów *praca socjalna*, jednakże spodziewana liczba absolwentów w najbliższych latach będzie daleko niewystarczająca. Proponowana w

poprawce regulacja ustanawia dzień 31 grudnia 2013 r. jako ostateczny termin możliwości uzyskania kwalifikacji pracownika socjalnego przez osoby, które ukończyły studia wyższe na innym kierunku niż *praca socjalna*.

Poprawka nr 11 dotyczy kadry pracowników socjalnych zatrudnionych obecnie. Rozszerza ona zakres uregulowania, na podstawie którego pracownikowi socjalnemu pomocy społecznej przysługuje dodatek do wynagrodzenia. Senat uznał, że wyszczególnienie w ustawie jednego z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego, tj. przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, może być niejasne i stwarzać różnice interpretacje tego przepisu, a tym samym ograniczać pracownikom możliwość korzystania z tego dodatku.